

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt negyedévre 1 frtEgyes szám ára 10 kr

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó: Papp György, Gyulafehérvár.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda

Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Kulturpolitika.

A közoktatási kormány erőteljes munkát végez most, hogy az iskolák elhelyezése útján megszerkeszthető kulturzónákat alkotja meg az ország vegyesajkú vidékein. E dolog bennünket is közelről érdekelhet s azért érdemes vele bővebben foglalkozni.

Most egy éve még elméleti viták zajlottak abban a kérdésben, hogy merre és mily összefüggésben terjeszkedjék ez az építkezés. Egyik vélemény propagandát csinált minden község érdekében, a hol a magyarság tekintélyes kisebbségben van. Egy másik vélemény a másajkúak elszigetelését tűzte ki ideális célul, s a magyar nyelvhatár mentén kívánt iskolákat állítani az egész vonalon, hogy ezáltal a másajkúak térfoglalása elé intézményes akadályok állíttassanak és jobb idők beálltáig a poliglott magyar államból legalább a területi statusquo teljes biztonsággal megmaradhasson.

Ez elméleti álláspontok mindketteje tulságosan merev a reális szükséghez képest. Az egyik a tekintélyes kisebbség czimén állami eszközöket törekszik ott is angazsálni, a hol legjobb esetben csak egy magános magyar nyelv-szigetke fejlődne ki, egy vagy két kis község erejéig, a tót vagy oláh vizek közepett. Viszont a másik álláspont az állami erőt a nyelvhatárok mentén akarván alkalmazni, figyelmen kívül hagyja a magyar szupremacziának már megnyert városok körül fejlődésnek induló magyar szigetek, melyek összeolvadása és a magyar nyelvterülethez gravitálása állami segítséggel könnyen megindítható.

Wlassics miniszter e vitát a múlt évi budgetbeszédben alaposan eldöntötte azzal, hogy az állami eszközöket kombinációba hozhatók-

nak ítélte ott is, hol csupán a nyelvhatár védelméről lehet szó és ott is, a hol az uralkodó magyar faj propagatív ereje a másajkúak területén természetszerűen kezdi fejlődéskésségét igazolni. A miniszter tehát helyet ad mindkét álláspontnak ott, a hol tanítás a reálisak.

Fontos teendő volt ezek után annak eldöntése: melyek ama kulturpontok a térképen, hol az államalkotó fajt propagálni, úgy a nyelvterület biztosítása, mint a magyar nyelv-szigetek kifejlesztése érdekében helyén van. Ily kérdést gondolomra vagy találgatásra bízni ép oly kevéssé lehetett, mint a helyi érdekek versenyére, vagy épen a párthatalmi érdek szerint jelentkező kínálatra.

A közoktatási miniszter — mint a fővárosi napi lapokban olvassuk — alapos tanulmányokra utasította javasoló közegeit és a népszámlálási adatok alapján szemeltette ki mindama köségeket, hol a jelenlevő magyar kisebbség lélekszáma feljogosít a reményre, hogy ott egy-egy állami iskola nemcsak a magyar kultúra fönmaradását biztosíthatja, hanem terjedését is képes előmozdítani.

Nem mondhatja senki e politikáról, hogy hungarizál erőszakkal s a más ajkúakat nemzetiségi jellegüktől a force majeure erejével megfosztani törekszik. E politika a létező viszonyokat mérlegeli s a természetes fejlődés irányát keresve, annak mindössze a tempóját gyorsítja. Nem nyúl a tót, német, szerb, ruthén vagy oláh nyelvterületek oly tereprészeihez, hol a másajkúak homogeneitása minden intézményes beavatkozást reménytelenül tesz, hogy az ethnologiai viszonyok töle megváltozhassanak: de erélyesen törekszik a reális viszonyokból tényleg kifejtett magyar propagandát tovább fejleszteni és céljához közelebb vinni mindenütt, hol

erre az ethnikai viszonyok mai fejlettsége módot ad.

Mindenki beláthatja, hogy a miniszter rendszere egészséges s mint ilyen igazságos is. Nem nagyozol a magyar propagandával oly vidéken, hol a magyar ajkúak száma 8-10 százalékot sem ér el, a hol tehát az iskola útján fejlesztendő kultúra kedvező esetben is csak igen csekély ethnologiai elváltozást eredményezhet. Ellenben az állami erő egész súlyával dönti el az ethnosz mérlegét mindenütt, hol a magyarság a 40 és 60 százalék között ingadozik s vagy a kritikus 10-25 százalék nyereségre dolgozhat, vagy ugyanennyi veszteség ellen védekezhet, biztosítva magának mindkét esetben a szám-beli, vele a kulturális túlsúlyt s közvetve a politikai túlerőt.

Fölösleges bőven fejtegetnünk, hogy a kulturális túlsúly nem szükségkép azonos a politikai túlerővel s hogy amaz csupán tényező ahhoz, hogy emez előmozdítassék. A nemzeti-ségi kérdést, vagyis a magyar hegemonia ellen támadt versenyző igényekkel való vitát a közoktatási politika egymaga bizonyára nem képes eldönteni. Ez a politika az ethnologiai elemeknek csupán etikai életét befolyásolhatja szigorú korlátok között. Leglényegesebb befolyást erre a fizikai élet, a szaporság, egészségügy s a gazdasági élet, tehát a kereső, fogasztó, fizető és hitelképesség potenciája gyakorol. De a kulturális potenciát e folyamatot kiegészíteni és marandóvá tenni hivatott, mert a közművelődés fejleményei azok, a mik a fizikum és ökonomikum munkájának eredményeit megőrzik és örökölhetővé teszik az örökhagyók utódai számára.

A közoktatási miniszter jelentékeny munkát végzett, midőn az iskolák elhelyezésének kér-

TÁRCZA.

Iren.

(Falusi hangulat.)

Homályos volt már, csöndes este.
Hogy ott ülnek a kis lugosnál.
S a kis padkán a ház előtt
Az én kezem tiéd kereste . . .
A búkkfa árnya egyre nőtt.

Kis fénybogárkák röpdésének
A légben itt-ott szerkesztét,
A folyó partján szólt az ének:
Egy lány siratta kedvesének
Könnyelmű, bútelen szívét.

S a kis padkán, a búkkfa-árnyban
Kezembe tettem a kezéd,
Es szivdobogva, félve vártam
Mikor vonod ki azt haraggal —
Vagy üdv-e rám tekintened?

A bánatos lány még esengett
Gyógyirt szívére szomorun,
S én reszketését a kezedenek
Még érezem soká ez estén,
S boldog valék a kis falun . . .

. . . Elült a pajkos fénybogárka,
Nem hallik már a nóta sem:
Hogy búcsút mondál éjszakára,
Megindult könyeimnek árja
S zokogtam hosszan, csöndesen.

Cornélius.

Bervei Jónás Adolf.

Megérdemli e névnek viselője, hogy ismételten foglalkozzunk vele s azt hisszük, a t. olvasóközönség is szívesen veszi ezt a pár sornyi epilógot.

Szegénynek lenni nem szégyen, de gazdagnak lenni sokkal kellemesebb. Viszont a pénz magában véve még nem tesz boldoggá. És mi-coda alapvető bölcseséggel kezdhetném még egy jól megérdemelt dícséret fölőpitését? Nos, igen: nem mind arany, a mi fénylik, sőt nem is fénylik minden arany.

A fénytelen arany, — ez a világon a legkiállbatallanabb, leggyászosabb jószág.

És be sok ilyen arany van!

Nem ilyen-e az uzsorás gonoszúl összeharácsolt aranya, mely öblös pénztárak sötétjében fekszik, hogy ne szerezzen senkinek semmi gyönyörűséget és semmi jót? És nem ilyen-e az az ősi családi kincs, melynek sarkaira rá van vésve a hét vagy kilencz ágú családi korona, gögös figyelmeztetésül arra, hogy ez nincs és nem lehet mások javára, mint csupán egy bizonyos fajta, egy bizonyos rangú s egy bizonyos vért embernek? Nem ilyen-e a hideg ékszer is, mely hivalkodva csillog ugyan fehérré rizsporozott hölgyek kövéredő nyakán, de azért nem nem von derűbe borús, eszomorodott, halavány arcokat soba? . . .

Óh, sok arany csak csillog, de nem fénylik!

Csak annak az aranyuk van igazi, nemes fénye, mely származott légyen bár örökségképen a kriptákban nyugvó s áldott emlékezetű ősöktől, vagy szereztetett légyen bár becsületes munkával és büntelen szerencsével, — cseangve gurul szét s útát keres azokhoz, a kiknek munkáira nem mosolyog a földi szerencse és azokhoz, a kiknek, ha nincs is érdemük, érdemesek rá, mert szegények.

A gazdagságnak van bizonyos aesthetikája. A melyik gazdag ezt nem érti, az utálatos parvenu, ha még olyan régi, még olyan öröklött is gazdagsága. Viszont,

ha csak az imént, csak tegnap halmozta is fel valaki a kincseit, megszünt parvenu lenni, a mint megtanulta a gazdagság aesthetikáját.

Ennek az aesthetikának tizparancsolata a következő:

1. Vedd basznát javaidnak, hogy azok veled együtt el ne penészedjenek.
2. Tarts mértéket javaid élvezetében, nehogy mohóságod botránykozást keltsen.
3. Légy annak tudatában, hogy azért, mert több javad van, mint másoknak, te még nem vagy több, mint mások.
4. Ne dicsekedjél fennen semmiféle tulajdonoddal, nehogy örökre neveltséges légy e földön.
5. Ne tud és ne mondd, hogy javaidat egyébnek köszönöd, mint a szerencsének.
6. Szegény barátaidat ismerd meg az utcán és köszöntsd őket szívélyesen.
7. Ne légy kevély.
8. Még kevésbbé leereszkedő.
9. Tiszteljéd mások szellemi javait, nagyobb tisztelettel, mint a mely a te anyagi javaidat megilleti.
10. Tégy jót bő kézzel, vidám szívvél, okos észszel, érzélgés és hivalkodás nélkül, s azért jutalomra, hála-ra ne számíts.

Ezt a tizparancsolatot kevés gazdag ember követi. Hiszen, ha többen követnék, a gazdagok ellen nem forrongana ádáz irigységgel a szegények roppant tömege.

De akadnak mégis és különösen a sokat gúnyolt új gazdagságúak között, a kik legalább igyekeznek megérteni e parancsolatokat.

Nem sikerült ez sem mindenkinek. Ehhez nem elég a szív és a jóakarát, — ehhez ész is kell.

Bervei Jónás Adolf azon nemcsak szerencsés, de egyúttal boldog gazdagok közé is tartozik, a kikben nem hiányzik sem a szív, sem a jóakarát, s a kiknek mindezek fölött észük is van.

Vagyonaát becsületes munkával, ernyedetlen szorgalommal dolgozva és nagy szerencsével szerelte. Működéséről, tetteiről, a közügyek terén való sokoldalú és sikerdús tevékenységéről fölösleges sokat beszélni

dését a nyelvterületek és nyelvszigetek státusa alapján megoldotta, mert ez a megoldás nem csak a mai agendáknak lesz színezete, hanem a jövő fejlesztésnek is megveti alapját és megjelöli arányát.

Most csupán annak a 400 iskolának cél tudatos elhelyezéséről volt szó, melyet a törvényhozás a millenium alkalmából megszavazott. De hasonló lendítést az ethnikum elemeinek a magyarságot érdeklő százalékvizonyai nem 400, de közel 2000 községben igényelnek. A kormány örök emléket állít magának, ha e műveltet a magyar kultúra javára az összes arra való községekben fokozatosan végbeviszi, nem kimélve a költséget, a mi a magyar fajerő gyarapodásában bírja erkölcsi, fizikai és gazdasági egyenértékét.

Ipari jogvédelem.

F. hó 2-án vasárnap nyílt meg Bécsben a nemzetközi ipari jogvédelem tárgyában megtartandó kongresszus, melyen a legtöbb államok küldöttei vesznek részt. Ez a kongresszus ráuk nézve több szempontból bir nagy jelentőséggel; mindenekelőtt azért, mert sem Magyarország, sem Ausztria eddig nem voltak tagjai az ipari jogvédelmet nyújtó nemzetközi uniónak, most azonban annak tagjai sorába belépnek, de egyszersmind oda fognak hatni, hogy az unió reorganizáltassék és működése a jogvédelem tekintetében modern alapokon szerveztessék. Nem voltak annak tagjai Németország és Oroszország sem; az előbbi az unióban vezérszerpet játszó Franciaország ellen való animozitás tartóztatta vissza a belépéstől, míg Oroszország fejletlen ipara eddig nem érezte szükségét a nemzetközi jogvédelemnek, sőt a megszorító intézkedéseket magára nézve feszélyezőknak tartotta. Németország azonban már nagyon régen érzi a visszavonulás hátrányát s nem szenved kétséget, hogy a legközelebbi jövőben tagjává lesz az uniónak. Ha ez megtörténik, a világ mindazon államai, melyeknek ipara némi jelentőséggel bir, közös és kölcsönös védelmére kelnek az ipari tulajdonjognak, melynek kellő védelemben részesítésétől függ sok tekintetben az ipar fellendülése.

A bécsi kongresszus nagy jelentőségét az előzmények tüntetik fel, minélfogva szükségesnek tartjuk az ipari jogvédelem céljából létrejött unió rövid történetét annál is inkább megismertetni, mivel eddig Magyarország annak tagja nem lévén, céljai és működése előttünk többnyire homályban maradtak.

Az 1873-iki bécsi világi kiállítás alkalmával megtartott nemzetközi szabadalmi kongresszus adta meg az első lökést az unió megalakítására. E kongresszus, melyben Európa csaknem minden nevezetesebb iparos álla-

hiszen ismerik őt, mert élete nyitott könyv, melyből mindenki olvashat, — jót, szépet.

Az övéhez hasonló szerencse és gazdagság többnyire megnyitja az irigység és rágalom száját — s ezt nehéz betömní. Jótékonyságával és sok más kiváló tulajdonságával mindenkinek becsülését és szeretetét megnyerte, csak jót mondhatnak és gondolhatnak róla. Bervei Jónás Adolf valóban megtartja a gazdagság esztetikájának tizparancsolatját:

Javainak hasznát tudja venni, mert művelt ember és nem fukar.

Nem pompázik azokkal, mértéket tart s megbotránykozást nem kelt soha.

Sohasem dicsekszik semmiféle tulajdonával.

Szerencséről beszél csak bülesen és szerényen holott volna oka eszes munkáját is emlegetni.

Szegény barátit köszönti, sőt diszkrét módon segíti is.

Nem kevély.

Nem is leereszkedik.

Tiszteli mások szellemi javait és saját anyagi javait nem becsüli túl.

Jót tesz bő kézzel, vidám szívvel, okos észszel, érzélgés és hivalkodás nélkül, jutalmat és hálát nem várva. S ezért annál inkább megérdemli azt a szép jutalmat, melylyel Ő felsége most kitüntette.

Ez őszinte sorok után pedig kérjük, hogy a királyi kegy megnyilatkozása alkalmából hozzája és b. családjához érkezett számtalan jó kívánság között fogadja, ime a miénket is szívesen!

Isten éltesse kedves családjával együtt „az emberi kor legvégső határáig!“ Kétszeresen gratulálunk neki, mert magas kitüntetés városunkra nézve is megtiszteltetés, Folytassa érdemes munkálkodását még sokáig és mint eddig volt, legyen ezután is olyan nagy hasznára városunknak, magyánknak s az egész hazának!

ma képviselve volt, a következő határozatot alkotta: Tekintettel a szabadalmi törvények feltűnő egyenlőtlen ségére és tekintettel a nemzetközi forgalom változott viszonyaira, a szabadalmi törvényhozás retormja szükségesnek ismertetik el és sürgősen ajánlatik, hogy a kormányok a szabadalmi jog védelme tárgyában mielőbb nemzetközi megállapodásra jussanak.

E határozat nem maradt papiroson s már az 1878-diki párisi világi kiállítás alkalmával tényleg elég lett téve a bécsi kongresszus által elfogadott határozatnak, mennyiben az ipari jog védelme céljából nemzetközi kongresszus hivatott egybe. Ez a kongresszus már messze túlhaladta a bécsi kongresszus álláspontját, mennyiben a minták és védjegyek védelmét is bevonta tanácskozásai körébe. A kongresszus az ipari tulajdon jog minden irányban való nemzetközi megvédését tartotta szükségesnek, s az ipari jog minden nemének oltalma céljából különböző, de egységes jellegű törvények alkotására hívta fel a kormányok figyelmét. A kongresszus által elfogadott ezen általános alapelveken kívül az ipari jog egyes ágazataira nézve különös határozmányok is alkottattak, melyek taglalása azonban messzire vezetne. A kongresszus azonban nem elégedett meg határozatainak kimondásával, hanem állandó bizottságot állított fel, melynek feladatává tétetett a határozatok végrehajtását előmozdítani s az ipari jogvédelem tárgyában hivatalos jellegű nemzetközi tanácskozmány egybehívását szorgalmazni.

Az állandó bizottság utóbbi feladatának teljesítése érdekében elkészítette az ipari jogvédelem céljából alakítandó nemzetközi unió tervezetét s azt a diplomáciai tárgyalások megindítása végett 1879-ben a francia földmíveléstudgyi és kereskedelmi miniszterek elé terjesztette minnek következtében 1880. évi január 4-én Párisban megnyitott a hivatalos jellegű nemzetközi tanácskozmány, melyben 19 állam képviselői vettek részt. A tanácskozások szubsztrátumát egy szerződés tervezete képezte, mely szerint a résztvevő államok az ipari jogvédelem tekintetében bizonyos egységes törvényhozási intézkedések alkotására kötelezik magukat, melyek által nyújtandó jogvédelmet a szerződő államokban ugy a bel-, valamint a külföldi ipartermékek egykép élvezendik.

Az 1880-iki párisi konferencia azonban a szerződés tervezetét csak megvitatta, de végérvényes határozatokat nem alkotott. Az államok képviselői ad referendum vették az előterjesztéseket s ezek felett hossz szas diplomáciai tárgyalások indultak meg, míg végre 1889 évi március 20-án egy új efficiózus nemzetközi tanácskozmány tartatott meg, melyben 20 állam vett részt s mely az unió tagjait kötelező szerződést véglegesen megállapította.

E szerződés lényegesebb határozmányai a következők: A részes államok az ipari jogvédelem céljából szövetségbe lépnek. A szövetséget képező államok iparosai a szövetséghez tartozó minden államban egyenlő jogvédelmet élveznek. A tulajdányi szabadalmakra, modellekre, mustrákra, gyári vagy kereskedelmi védjegyekre engedélyezett elsőbbségi jogok bizonyos feltételek mellett más államokra is kiterjesztettek. A szabadalmazott ipari termékek egyik államból a másikba való átvitele nem eredményezi a szabadalom megsztünését. Minden a termelő államban nyert szabadalom az unióhoz tartozó államok mindenikében letéteményeztetik és törvényesen védetik. A kereskedelm cég minden szövetséges államban kölcsönös védelmére talál. A jogszulatan szabadalommal felruházott találmány vagy védjegy az illető szövetséges állam megkeresésére elközandó. Ugyancsak ez történik a család czélzattal, hamis vagy kigondolt czég alatt, illetve valótlan származási hely feltüntetésével forgalomba hozott árukkal. Minden hivatalos jelegt kiállításán a szövetséges államokból származó iparcikkék időleges védelmet találnak. Minden szövetséges állam az ipari jog védelmére h. tóságot s a szabadalmak megőrzésére és nyilvántartására központi helyet állít fel. Bernben az ipari jog védelme céljából nemzetközi hivatal állittatik fel, mely statisztikát vezet, időszaki folyóiratot ad ki s szabadalmi ügyekben mindennemű értesítéssel szolgál.

Látható ebből, hogy a szövetség célja az, miszerint az ipari tulajdonjog ne legyen a haza határain túl fogelfrei, hanem ép ugy, mint a vagyonjog, minden szövetséges államban egyenlő védelemre találjon. A szövetség tagjai az európai államok sorából: Franciaország, Belgium, Spanyolország, Olaszország, Hollandia, Portugál, Anglia, Svájc, Szerbia, Sved- és Norvégország, Dánia és Holland.

Az 1883-iki szerződés az idők folyamán többféle módosításon ment át az azóta megtartott nemzetközi tanácskozmányokon, melyek 1886-ban Rómában, 1889-ben Párisban, 1891-ben pedig Madridban folytak le, miközben a jogvédelem egyes ágazataira nézve a szövetség keretén belül kisebb szövetségek léteztültek, így például egyik a hamis származási helyek kitüntetésének kinyomása, másik a gyári és kereskedelmi védjegyek nemzetközi belajstromozása céljából.

A szövetség által elért eredmények ugy Németországban, valamint Ausztria-Magyarországon mindinkább felébresztették a szövetséghez való csatlakozás óhaját, feltéve, hogy a szerződés egyes czélszerűtlen pontjai kellően módosíthatók. Mult év október havában Németország és Ausztria-Magyarország hivatalos

képviselői e fölött tanácskoztak Berlinben s ott az a nézet emelkedett érvényre, hogy a hivatalos jellegű szövetség mellett magán jellegű szövetség alakítandó, mely időnkénti kongresszusokon tárgyalná az ipari jogvédelem kérdéseit, s az illető kormányok figyelmét a szükséges törvényhozási intézkedésekre felhívná. Ez a nézet a hivatalos jellegű szövetséghez tartozó államokban is visszhangra talált s már ez év ápril havában a különböző országok küldötteiből alakult bizottság megkezdte tanácskozmányait Brüsszelben, hogy a Bécsben megtartandó kongresszust előkészítse. A kongresszus programja szerint tanácskozás tárgyát fogja képezni: a szövetségi szerződés egyes pontozatainak s az elért eredményeknek megbirálása, valamint a tapasztalatok alapján a szerződés egyes egyes pontjainak módosítása, a mintavédelem nemzetközi jelentősége, a a származási hely feltüntetése, végül a tisztességtelen verseny.

A bécsi kongresszuson a magyar kereskedelmi miniszterium részéről Ballai Lajos dr. miniszteri titkár, a magy. kir. szabadalmi hivatal részéről Gallánffy Sándor miniszteri osztálytanácsos, szabadalmi bíró, az országos iparegyesület részéről Falk Zsigmond lovag és Deutsch Izidor dr. vettek részt.

Az ipari jogok védelmére alakult nemzetközi szövetség a legközelebbi napokban Budapesten ülésezett. Napirendi tárgyalása után ugyanis a kongresszus tagjai e hó 8-án Dániel báró kereskedelmi miniszter által rendelkezésükre bocsátott külön vonaton Budapestre jöttek. — Eljöttek többek között: Osterrieth dr. Berlinből, Eisenmann dr. Párisból, John G. Hardy Bécsből, Vivier, Pelletier és Botton Párisból, Oskár hoefft Bécsből, Allart és Boutot Párisból, Amar és Bossio Turinből, Imer-Schneider Genfből, C. A. Martius dr. Berlinből, Pouillet Párisból, Maillard Párisból, v. Schütz a Krup-gyárak igazgatója Berlinből, Fehlert és Lombier Berlinből, Hoening Olmützből, Heim Bécsből, Cronert Berlinből, Marquet dr. és Glaser Bécsből, Seligman Berlinből, Izelin Londonból, Pieper Berlinből, Viktor Karmia Bécsből, Georgi Vashingtonból, Mannoury Párisból, Lucien-Brun ondonból, Pilenkó Szt.-Pétervártól és még számosan. A kérdésben a kereskedelemügyi miniszteriumban folynak az elő tanulmányok s hogy a Brüsszelben tartandó nemzetközi diplomáciai értekezletre a magyar kormány képviselője közömi fogja azokat a föltételeket, a melyek mellett az unióba belépni hajlandó.

L. J.

I R O D A L O M.

* **A Mátyás Diák** legújabb száma kétségtelenül teszi, hogy ez idő szerint az összes élelzapok között a Mátyás Diák a legvígabb és legértelmesebb. Kétszer annyit nyújt így szövegben és képekben, mint bármely más vig újság: azonkívül annyira változatos hogy szinte esodálatos. Alakjainak eredetisége, adomáinak sokasága, aktuális közleményeinek tarkasága talányrovatának gazdagsága éppen olyan vonzó erőt képez, mint az a husz-harminez kitűnő karrikatura-és adoma-illusztráció, a melyek elsőrendű rajzolóktól álló kerületnek ki. Minden számban egy befejezett vig elbeszélést nyújt. A Mátyás Diák így körtülmények között valóságos családi lap, a melyben a család minden tagja talál neki való, kedves dolgot. A Mátyás Diák egyúttal a legolcsóbb élelzap is, mert előfizetési ára egy negyedévre csak 1 frt 50 kr. A kiadóhivatal (Budapest, Sarkantyus-utca 1. sz.) szívesen küld mutatónyiszamot, ha eziránt megkeresik.

Ujdonságok

Gyulafehérvár, 1897 október 21.

— **Részvétellel vetük a következő gyászjelentést:** Balázs Gergely, Gyulafehérvár sz. kir. városi jegyző és neje szül. Lázár Hermia a saját, valamint a velük gyászoló nagyszülők és közeli s távoli rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett egyetlen gyermekük Miklós folyó 1897-dik év október hó 19-én délután 1/3 órakor kinos szenvedések után 11 hónapos korában meghalt. Az Ur gyönyörködtető ajándéka volt, az Ur viite el magához. Elveszte fölött érzett megmérhetetlen fájdalom az Ur vigaszt kéri a lesújtott szerető szülők és rokonok. A drága gyermek földi porai f. év október hó 21-én d. u. 3 órakor fognak a városi köztemetőbe nyugalomra helyezettetni. Nyugodjék csendesen!

Az ipari törvény 50. §-ának módosítása.

Az iparosokra, de különösen a kisiparosokra oly terhes és káros következményű 50-ik szakaszát az ipari törvénynek a kereskedelemügyi miniszter az iparosok régi óhajára — végre módosítani fogja. A tervezettel már elkészült és véleményezés végett leküldte az „országos iparegyesület“-hez. A tervezet így szül:

1. §. Az 1884. XVII. t. cz. 50 §-ának azon rendelkezése, melynél fogva minden iparosnak joga van ugy saját, mint mások készítményeire nemcsak lak helyén, hanem azonkívül bárhol és bármikor megrendeléseket gyűjteni, vagy gyűjtetni, oda módosíttatik, hogy iparosok, kereskedők, vagy ezek megbízottjai, az iparosok vagy kereskedő lakhelyén vagy azonkívül mintával, vagy minta nélkül megrendelések gyűjtése végett csak oly személyeket kereshetnek fel ezek lakásán vagy üzlethelyiségében, kiknek üzletkörében a megrendelésre kínált áru üzleti rendeltetéssel bir.

2. §. Addig is, míg a vándor módon üzhető iparok és a házastudgy törvény után szabályoztatni fognak, a kereskedelemügyi miniszter a felmerült szükséghez képest

bizonyos árucikkek tekintetében rendeleti úton kivétel gyanánt megengedheti, hogy azok házalási engedély alapján közvetlen maguknál a fogyasztóknál is megrendelésre ajánlhatók legyenek.

3. § Ezen törvény 1. §-ában foglalt korlátozó rendelkezések áthágása kihágásnak minősítetik, mely a ipartörvény 158. §-ában megállapított büntetéssel sújtandó.

Ezen kihágás elbírálására az ipartörvényben előírt eljárás alkalmazásával az iparhatóságok illetékesek.

4. § Jelen törvény végrehajtásával a kereskedelemügyi m. kir. miniszter bízatik meg.

— **Munkaközfvetítés.** A földmívelésügyi miniszter a közigazgatási hatóságoktól teérkező jelentések alapján nyilvánítja a munkátkereső gazdasági, erdei és földmunkásokat a birtokosok, erdőtulajdonosok, építési vállalkozók levél vagy szóbeli kérdésére a földmívelésügyi miniszterium a szerződhető munkásokra nézve fölvilágosítást ad.

— **A vas árának leszállítása.** A fővárosi nagykereskedők a vas árát 80 krral leszállították. A vasárak most sokkal olcsóbbak, mint Bécsben s ig-minden veszteség nélkül lehet vasat Budapestről Bécs-be szállítani. Az árbanatlást általában oly intézkedés-nek tekintik, a melynek élle a magyar vasgyárak ellen irányul. A magyar vas-kartell ugyanis ez év végén lejár és a megújítást, amint látszik ezzel az intéz-kedéssel akarják megakadályozni.

— **Iparosok figyelmébe.** A budapesti kir. tör-vényszék felebbezési tanácsa nemrégiben tárgyal egy pürt, a melyet a segéd indított mestere ellen a munkakönyvének visszatartása miatt. A tanács 341—97. sz. a. azt az elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy az ipartörvény 106 §-a értelmében a munkaadó iparos a segéd munkakönyvét köteles kiadni, tekintet nélkül arra, hogy jogos-e vagy jogtalan a munkából való kilépés: mert a munkaadónak, a mennyiben a segéd ellen

valami követelése van, módjában van ezen jogjnak vélt követelését az említett törvény 141. §-a értelmében a békéltető-bizottság, illetőleg a 146. § értelmében az iparhatóság előtt érvényesíteni. A munkakönyvet azonban visszatartani jogában annál kevésbbé állhat, mert munkakönyv nélkül a segéd újabb alkalmazást nem is kaphat. A mennyiben tehát a segéd munkakönyvét a munkaadó jogellenesen visszatartotta és ezen jogellenes esekelménye folytán a segéd újabb alkalmazást nem találhatván és kárt szenvedett, a munkaadó a segéd kárának megfizetésére köteles.

— **Hatvan év reverendában.** A vatikán hatalmas oszlopcarnokában orvosok gondozó keze vezet egy gyöngö aggot. Apolók kísérik, imádkozó papok követik. Aggódnak érte mind, mert lezámolai készült már vele az aggkor s vajh jön-e érdemes utód helyébe. És kiün az utca népe meg az egész világ oszja a könnyeket, aggodalmát, mert az a töredezett ember egy félig szent, a kereszény világ feje, a pápa, aki imába merülve foházkodik a föld feletti hatalom trónjához, hogy engedje még élni csak addig, míg beköszönt az új esztendő, mert akkor lesz hatvan esztendeje, hogy az Ur szegény szolgájául fölmenték. Rómában már készülnek a ritka ünnepségre és fejedelmi pompával fogják megülni a ritka évfordulók legritkábbikát.

— **A paradicsom halottja.** Ádám és Éva óta talán senkinek sem okozott nagyobb bajt a paradicsom, mint a napokban a szegény Leiten Mihály lökösházi lakos kis fiának. Míg Ádám és Evának csak száműzetésbe kellett a paradicsomból menni, a kis fiúnak halálát okozta a paradicsom, de nem a bibliai paradicsom, hanem a tűzhelyen levő, forró paradicsomlé. A mint a kis fiú a fazékkal babrált, az fölborult s a forró paradicsom mind a fiúra ömlött. A szenvedett égési sebek oly súlyosak voltak, hogy azokba a fiú másnap belehalt. Az eleki szolgabíróság megindította a vizsgál-

latot annak kiderítésére, hogy a paradicsom tragédiát nem bűn a gondolatlanság okozta-e.

— **Hamis egyforintosok.** Egy ismeretlen pénzhamisító banda az utóbbi időben meglehetősen sikerrel gyártja a hamis ezüst forintosokat, mert minduntalan lehet találni a forgalomban ilyen hamisított pénzt. A hamisítók leginkább a postahivataloknál, hol nagy a forgalom, csuszattják el a hamis pénzeket, a miért a kereskedelmi miniszterium óvatosságra inti a postahivatalokat az ezüst forintosok elfogadásánál. A hamisítványok ólom, ón és antimon keverékből készülnek, csztrák verésűek s 1877. évszám van rájuk. A hamis pénzeket meglehetősen ügyesen csinálják, de azért meg lehet ismerni, mert színök feltűnően szürke, széliruk hiányzik, vagy elmosódott és súlyuk könnyebb a valódinál. A hamisítók úgy látszik valahol Budapest környékén tanyáznak, mert itt akadnak a legtöbb hamisítványra. A hatóságok erélyesen nyomozzák a hamisítókat.

— **Köztudomásu, hogy a kis lottó már megszűnt és helyébe a sokkal előnyösebb és nagy nyemreményű osztály-sorsjáték lépett.** Ezen sorsjátékban mindenki körülményeihez képest vehet részt, mert egész, fél, negyed és nyolczad sorsjegyek rendelhetők Bihari Ede főelárusításánál Budapest Kerepesi ut 20, ki az osztály-sorsjegyek eladásával van megbízva s mely cégnek mai számunkban megjelent hirdetését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

— **Az amerikai postabélyeg jubileuma.** Az amerikai kormány ezelőtt ötven évvel adta ki az első levélbélyegeket, az amerikai levélbélyeg tehát most 50 éves jubileumát ünnepelelheti. A levélbélyeg különben egészen legújabbkori találmány, mert az amerikai levélbélyegek előtt hét évvel jelentek meg Angliában és az első „ragtapaszok“, mint ahogy a levélbélyegeket annak idején az angolok guyyosan elkeresztelték

Nyílttér*)

Báli selyem-szövetek 35 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér színes Henneberg selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima csikos kockázott mintázott damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhöz szál-lítva mintákat postafordultával küldik Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyem-gyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

*) Az e rovatban megjelenő közleményekért semm felelőseget nem vállal el a Szerk.

Hirdetések.

A legújabb és legjobb az

„EDISON“

Czigarettapapir és hüvely,

mely az összes eddig ismert gyártmányokat jószágban és finomságban felülmul

Első m. kir. szabad. osztály-sorsjáték.

Legnagyobb nyeremény

szerencsés esetben

egy millió korona

Az első osztályú sorsjegyek árai:

1/4 sorsjegy 1.50 frt
1/8 sorsjegy 0.75
1/2 sorsjegy 3.—
1 sorsjegy 6.—

A megrendeléseket postai utánvétellel eszközölöm, de az összeg postautalványnyal v, ajánlott levélben is beküldhető.

A hivatalos tervet minden megrendeléshez ingyen esatolom és a sorsolási jegyzéket a huzás után rögtön, minden felszólítás nélkül b. czimere küldöm.

Szíveskedjék megrendeléseit minél előbb hozzám, mint a sor jegyek eladásával megbízott főárusítóhoz küldeni.

BIHARI EDE

Budapest, Kerepesi-ut 20,

Huzás: 1897. november 11-én.

100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kiténő sikerrel használt külszer

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatásu a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m.: köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb esieteknél is már egyszeri be-dörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapesten: Török József úr gyógyszer-tárában király-utca 12. és dr. Egger A. úr gyógyszer-tárában váci-kört 17. sz. — Ugy-szintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszer-tárában, valami a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél.

S.-A.-UJHELY, 134 szám.

Ugy-szintén: Marcell E. ur gyógyszer-tárában, Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

The Continental Bodega Company.

Valódi hamisítatlan külföldi borok

Portbor.
Sherry.
Madeira.
Marsala.
Malaga.

Tarragona s. a. l. Legjobb

Raktár:

Borbándi jószág-kezelőss. Munkácsy Zs. Hungaria szállodája Lassner A. Európa szállodája

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügyökök, kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek, részlelfizetésre való eladásával egy nagy pénzintézet (résztvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Confidentia“ czimen: Eckstein Bernát hirdetési irodájában Budapest V., Fürdő-utca 4. szám intézendők

Szomorú—de igaz,

hogy öltözeinkre nagyobb gondot fordítunk mint egészségünk-re. Ha rubáinkon a legparányibb szakadékok észlelünk sietünk azt legott eltüntetni nehogy nagyobbodjék de ha ez testi egészségünk-nél esett azt számba se vesszük. Egy kis köhögés főfájás emésztési zavarok stb. mit tesz az? Ugyet se vettünk rá Hát ez vétkes könnyelműség mely később keservesen megboszulja magát rajtunk mert valamint a kis szakadékból nagy lesz épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik ha kellő intézkedés nincsen kéznél. A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése a mit — idejekorán használva Eggert kellemes ízű Sodapasztillája csakhamar beszüntet (1 doboz ára 30 kr.) tüdő-, torok- és mellbajok köhögéssel rekedtséggel elnyálkásodással kezdődnek. Egger kiténő ízű Mellpasztillája megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.) Minden gyógyszer-tárában kaphatók. Főraktár Nádor gyógyszer-tár

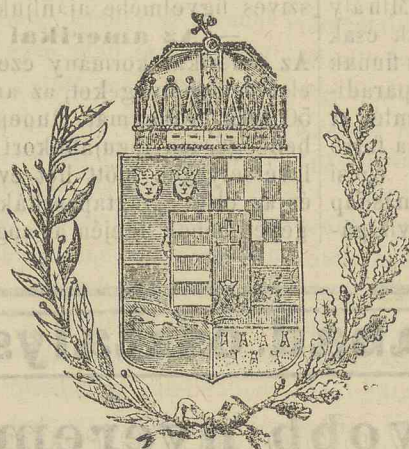
(Dr. Egger Leó és Egger J.)

Budapest Váci-kört 17.

Megszűnt a kislutri!

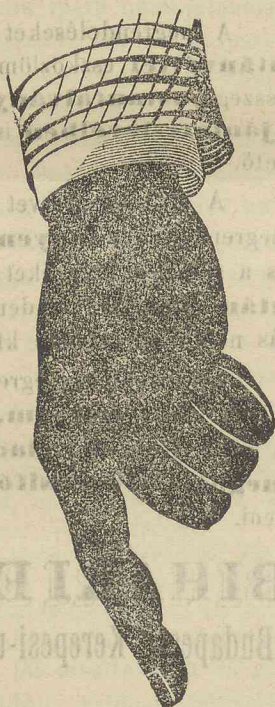
A szerencsét azért mégis bizto-
san elérhetjük, ha a

magy.

kir.

szabadalmazott

OSZTALYSORSJEGY
legközelebbi húzásán részt veszünk.

Egész,
fél,

negyed
és

nyolczadrész

sorsjegyek

nagy

menyiségben

már

kaphatók

WEISZ B.

papirkereskedő

és hírlapelárusító üzletében

Gyulafehérvárt. Főter.